

Редько К.О., магістрант
Науковий керівник – Шиманська К.В., к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет

ПЛАНУВАННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ: ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ МСА

У сучасному світі економіка України знаходиться на складному етапі реформування та модернізації всіх господарських механізмів за європейським зразком. Враховуючи, що невід'ємним елементом розвинутої ринкової економіки є розвинений та дієвий фінансовий ринок, найбільшу частину якого, як правило, займає банківський сектор, разом з тим, пильної уваги як вчених, так і практиків економічної науки вимагає діяльність небанківських фінансових установ, до яких, зокрема, відносяться і кредитні спілки.

На сьогоднішній день існує значний попит на доступні кредити і в наслідок того, що банки не можуть задовольнити всі потреби населення в повній мірі, все більшого поширення набувають саме кредитні спілки як небанківські установи. Такі організації прискорюють інвестиційний розвиток, завдяки фінансовим ресурсам населення. Проте, сам довірчий характер їх діяльності, залучення значних фінансових ресурсів у формі вкладів від населення вимагає забезпечення прозорості їх діяльності.

В цьому контексті вирішального значення для оприлюднення якісної фінансової інформації про діяльність кредитної спілки набуває аудит річної фінансової звітності. Оскільки кредитні спілки є частиною фінансового ринку, діяльність даних установ підлягає обов'язковому контролю, зокрема обов'язковому аудиту, що зазначено в п. 1 ст. 8 Закону України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. №3125-ХІІ [1].

На сьогоднішній день, в умовах кризової фінансової ситуації можемо спостерігати погіршення фінансового стану кредитних спілок, що виявляється у суттєвому зниженні їх платоспроможності та ліквідності. В таких умовах саме зовнішній аудит може попередити ряд проблемних питань фінансової стійкості кредитних спілок, проте й виявити системні недоліки їх функціонування на основі оцінки ризиків їх бізнес-середовища, а також ризиків систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Зовнішній аудит є важливою складовою забезпечення розкриття кредитними спілками достовірної та доречної інформації. Головною метою зовнішнього незалежного аудиту фінансової звітності небанківських фінансових установ, з точки зору дотримання суспільних інтересів, зокрема задоволення інформаційних потреб стейкхолдерів, є підвищення рівня довіри користувачів до фінансової звітності кредитних спілок, і, як наслідок, підвищення рівня довіри до механізмів їх функціонування в цілому. Загальними цілями аудиту, відповідно до МСА, є можливість аудитора висловити думку, щодо того чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах згідно із застосованою концептуальною основою фінансової звітності.

При вивченні організаційно-методичних підходів до аудиту фінансової звітності кредитної спілки не можна обійти увагою такий документ, як Методичні рекомендації щодо проведення аудиту фінансової звітності кредитних спілок

відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, затверджені рішенням Аудиторської палати України від 01.11.2012 р. № 260/6 [2]. Водночас, відсутні вузькоспеціалізовані розробки саме ефективного планування аудиту фінансової звітності кредитних спілок, що обумовлює актуальність даного дослідження.

Організаційно-методична підготовка до проведення аудиту повинна, перш за все починатися із планування. Вважаємо, що запорукою якісного проведення аудиторської перевірки та створення належного підґрунтя до формулювання аудиторської думки про достовірність фінансової звітності кредитної спілки є організація якісного та дієвого планування. Для успішної реалізації в подальшому загальної стратегії аудиту та ретельного виконання аудиторських процедур, важливою процедурою на підготовчому етапі є збір аналіз інформації про діяльність кредитної спілки з метою тестування її облікової системи, а також системи внутрішнього контролю.

Відповідно до вимог п. 9 МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» [3], на основі загальної стратегії аудиту аудитор розробляє план аудиту, що включає:

1) характер, час та обсяг запланованих процедур оцінки ризиків, достатніх для оцінки ризиків суттєвих викривлень, як це вказано в МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» [4] (детальніше вказані питання досліджені в праці [6]). Зокрема, для кредитної спілки ідентифікація ризиків суттєвого викривлення повинна включати:

- оцінку зміни фінансової стійкості кредитної спілки у порівнянні з попередніми звітними періодами, оцінку ризиків системи внутрішнього контролю щодо організації та ведення основних операцій кредитної спілки;

- оцінку суттєвості окремих об'єктів обліку та класів операцій. Разом з тим, особливу увагу слід приділити розрахунковим операціям з формування капіталів кредитної спілки та розрахунків з видачі кредитів;

- існування операцій, характерних та нетипових для діяльності кредитної спілки, а також ознайомлення з документацією на їх санкціонування;

- огляд функціональних можливостей та особливостей використовуваного кредитною спілкою програмного забезпечення та комплексності інформаційної (в т.ч. облікової) системи кредитної спілки;

- встановлення наявності пов'язаних осіб;

2) характер, час та обсяг запланованих подальших аудиторських процедур на рівні тверджень, як це зазначено в МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики» [5];

3) опис інших запланованих аудиторських процедур, які необхідно виконати для досягнення відповідності завдання іншим МСА.

Крім того, детального розгляду вимагає розробка рекомендованого пакету робочої документації для фіксації аудиторських процедур при проведенні аудиту кредитної спілки, оскільки особливості її діяльності характеризуються іншими ризиками, ніж діяльність, наприклад, виробничого або сільськогосподарського підприємства. Це дозволить на етапі планування аудиторської перевірки обрати типові форми, якими оформлюватимуться аудиторські процедури, що дозволить уникнути ухилення від розкриття ідентифікованих викривлень та посилить систему контролю якості аудиту фінансової звітності кредитної спілки.

Виважений підхід до планування аудиту фінансової звітності кредитної спілки забезпечить в подальшому якісне його проведення на основі приділення уваги суттєвим питанням перевірки, яким притаманні більші ризики викривлень, компетентне та ретельне виконання аудиторських процедур на основі оптимального розподілу кадрових та часових ресурсів перевірки, а також створенню достовірної доказової бази виконаних аудиторських процедур, документування яких буде передбачене ще на етапі планування.

Отже, при здійсненні аудиту фінансової звітності кредитних спілок планування є важливим етапом для надання об'єктивного висновку щодо діяльності кредитної спілки. При правильно розробленому плані аудиту, можна значно спростити та пришвидшити процес перевірки, разом з тим дотримавшись принципів професійної етики щодо компетентності та належної ретельності перевірки. При врахуванні всього вище сказаного можемо сказати, що планування – це процес який надає можливість раціонально виконати аудит фінансової звітності кредитних спілок, також уникнути певних ризиків при формуванні аудиторської думки, що є важливим при наданні аудиторського висновку для його користувачів.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. №3125-XII, URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>

2. Методичні рекомендації щодо проведення аудиту фінансової звітності кредитних спілок відповідно до Міжнародних стандартів аудиту: рішення Аудиторської палати України від 01.11.2012 № 260/6, URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN79800.html

3. Міжнародний стандарт аудиту 300 «Планування аудиту фінансової звітності», URL: http://www.apu.com.ua/attachments/article/290/Audit_2015_1_all.pdf

4. Міжнародний стандарт аудиту 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища», URL: http://www.apu.com.ua/attachments/article/290/Audit_2015_1_all.pdf

5. Міжнародний стандарт аудиту 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики», URL: http://www.apu.com.ua/attachments/article/290/Audit_2015_1_all.pdf

6. Шиманська К.В. Особливості застосування Міжнародних стандартів аудиту під час аудиту фінансової звітності кредитних спілок // ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО. – 2016. – Випуск 4/2016. – 365-371, URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/4_ukr/60.pdf